

	ПЕРЕДМОВА	2
I	ПОЛІТИКА ЄС ТА УКРАЇНИ ЩОДО ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ	3
	1.1. Політика ЄС у сфері підтримки підприємництва. Угода про асоціацію між Україною та ЄС	3
	1.2. Політика України у сфері підтримки малого та середнього підприємництва: що каже законодавство. Європейський вектор	4
II	МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ. ДОПОМОГА ВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМЦІВ	6
	2.1. Можливості для отримання грантів та кредитів	6
	2.2. Можливості для навчання та отримання інформації	8
	2.3. Можливості для запровадження інновацій, започаткування бізнесу, пошуку партнерів тощо	9
III	ЯК МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС УКРАЇНИ ВИКОРИСТОВУЄ ЄВРОПЕЙСЬКІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ	11
	3.1. Причини та міфи невикористання малим та середнім бізнесом європейських фінансових інструментів	11
	3.2. Загрози і виклики для малого та середнього бізнесу України	13
	3.3. Що дає підприємцям використання європейських фінансових інструментів	14
IV	ЩО ПОТРІБНО, АБИ ЗВЕРНУТИСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІД ЄС	15
	4.1. Основні вимоги європейських організацій для надання фінансової підтримки	15
	4.2. Алгоритм отримання «європейських» кредитів	16
	4.3. Алгоритм отримання «європейських» грантів	17
V	УСПІШНІ ПРАКТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПІДТРИМКИ	18
VI	КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ	19

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

АПК	– Агропромисловий комплекс
ГО	– Громадська організація
ДО	– Державна організація
ЄБРР	– Європейський банк реконструкції та розвитку (англ. EBRD – European Bank for Reconstruction and Development)
ЄІБ	– Європейський інвестиційний банк (англ. EIB – European Investment Bank)
ЄІФ	– Європейський інвестиційний фонд
ЄС	– Європейський Союз
ЗВТ	– Зона вільної торгівлі (англ. Free trade area)
ЗУ	– Закон України
КМУ	– Кабінет Міністрів України
МСП	– Малі та середні підприємства
ММСП	– Мікро-, малі та середні підприємства
НУФ	– Німецько-український фонд
ПВЗВТ	– Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (англ. DCFTA – Deep and Comprehensive Free Trade Area)
СРСР	– Союз Радянських Соціалістичних Республік
ТПП	– Торгово-промислова палата
УНП ФГС СхП	– Українська національна платформа Форуму громадянського суспільства Східного партнерства
УС ПГС	– Українська сторона Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС
ФОП	– Фізична особа-підприємець
ЦНАП	– Центр надання адміністративних послуг
COSME	– «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (2014-2020)» програма Європейського Союзу (англ. Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)
EEN	– Європейська мережа підтримки підприємств (англ. European Enterprise network)
EFSE	– Європейський фонд для Південно-Східної Європи (англ. European Fund for Southeast Europe)
EYE	– Еразмус для молодих підприємців (англ. Erasmus for Young Entrepreneurs)
FMO	– Нідерландський банк розвитку
KfW	– Німецький державний банк розвитку
ITC	– Міжнародний торговий центр (англ. International Trade Centre)
NA-STARTE	– Платформа фінансування стартапів, комерційних та суспільно-соціальних проєктів, бізнес-ідей
NEFCO	– Північна екологічна фінансова корпорація (англ. Nordic Environment Finance Corporation)

Європейським Союзом та його державами-членами для українського малого та середнього бізнесу сьогодні пропонується широкий спектр допомоги у вигляді грантів, вигідних кредитів, інших можливостей, що дозволяють вдосконалити свою діяльність в Україні або ж вийти на ринки ЄС, знайти там бізнес-партнерів (зокрема, в агропромисловому секторі). Водночас більша частина підприємців не використовує зазначену підтримку.

Серед найпоширеніших причин цієї проблеми: відсутність знань про європейські програми та принципи роботи з ними, мала кількість належно підготовлених експертів, необхідність самостійного моніторингу джерел, банальне невміння писати проектні заявки, незнання англійської мови тощо, а також так звані «причини приховані», пов'язані з небажанням «виходити з тіні», робити прозорими процедури ведення бізнесу, упорядковувати фінансовий, організаційний, кадровий аспекти діяльності організації, (аналіз спроможності яких є важливою передумовою надання грантових коштів європейськими інституціями). У суспільстві загалом це формує зневіру у можливості реального отримання міжнародної допомоги та європейських коштів для розвитку МСП, проблематичним залишається пошук та налагодження контактів між підприємцями України та ЄС.

Це видання показує можливості і покликане допомогти досягти успіху в умовах сучасних викликів та загроз. У ньому окреслено ситуацію у галузі та показано, якими саме європейськими інструментами можуть скористатися українські підприємці для свого розвитку, а також причини, що заважали це зробити раніше.

Інфографіка демонструє алгоритми, спонукає до більш глибокого вивчення матеріалу. У тексті є корисні посилання, які допоможуть знайти більш детальну інформацію про можливості для малого та середнього бізнесу.

Брошуру створено в рамках проекту «Використання європейських фінансових інструментів для розвитку агропромислового сектору (МСП) України». Проект реалізовано Сіверським інститутом регіональних досліджень за фінансової підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках грантового компоненту «Громадська синергія» під егідою Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС та Української національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства (<https://www.civic-synergy.org.ua>).

Автори видання

ПОЛІТИКА ЄС У СФЕРІ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

покликана спростити створення та розвиток підприємств, а також різноманітних виробництв на території країн-учасниць. Йдеться виключно про підтримку та координацію ініціатив членів ЄС або – країн-партнерів.

Європейська комісія для визначення сектору малого та середнього підприємництва застосовує три критерії:

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ

РІЧНИЙ ОБІГ

ЗАГАЛЬНИЙ РІЧНИЙ БАЛАНС

ММСП – ЦЕ:

Категорія підприємств	К-сть персоналу		Річний обіг		Вартість активів	
	ЄС	Україна	ЄС, млн. євро	Україна, млн. євро	ЄС, млн. євро	Україна, млн. євро
Мікро	10	10	2	2	2	2
Малі	50	50	10	10	10	10
Середні	250	250	50	50	50	50

АБО

ст. 55 Господарського кодексу України

За підсумками 2018 року Україна посідає п'яте місце серед країн-експортерів аграрної продукції на ринок ЄС. Обіг товарів агропромислового комплексу між Україною та ЄС за підсумками 2018 року зріс на 11,4% та досяг понад 9\$ млрд.

Україна вже відмовилась від багатьох технічних стандартів СРСР. Відбувається поступове запровадження стандартів ЄС. Це сприятиме збільшенню обсягів поставок товарів, відповідно зростатимуть прибутки.

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

міжнародний правовий документ, що має на меті перехід від партнерства між Україною та ЄС до політичної асоціації та економічної інтеграції, але не містить зобов'язань щодо набуття членства. Угода підписана 27.06.2014 та повністю набрала чинності 01.09.2017.

ЩО ДАЄ УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС МАЛОМУ ТА СЕРЕДЬОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ УКРАЇНИ ?

- 🔹 покращення адміністративної структури та нормативно-правової бази для суб'єктів господарювання в Україні,
- 🔹 зміни нормативно-правових актів у сфері конкуренції та інституційної структури, захист прав інтелектуальної власності, торгової політики,
- 🔹 ЗВТ+ встановлення безмитного доступу до ринку ЄС.

УМОВИ ВИХОДУ МСП АГРАРНОЇ СФЕРИ НА РИНКИ ЄС !

- 🔹 створення внутрішньої системи якості та безпеки харчових продуктів, узгоджених із відповідною системою ЄС,
- 🔹 впровадження понад 250 стандартів ЄС, які повинні діяти на внутрішньому ринку України.

ЗВТ+ встановлює чіткі вимоги щодо провадження діяльності всіма суб'єктами господарювання. Це виклик для МСП України, де були інші правила. Від запровадження норм ЄС виграє легальний бізнес.

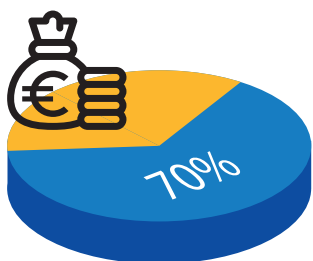
ЩО КАЖЕ ЗАКОНОДАВСТВО

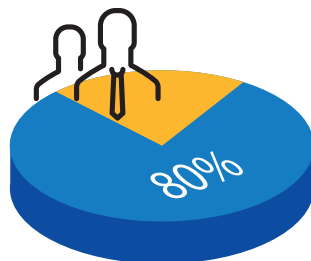
ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА зорієнтована на створення однакових з ЄС організаційно-правових умов його розвитку. Водночас в Україні зберігаються менші ставки оподаткування для малого бізнесу та менш жорсткий контроль з боку держави.

Малі та середні підприємства – це основа економіки України.

ВОНИ ФОРМУЮТЬ:

НАДХОДЖЕНЬ ДО ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ

РОБОЧИХ МІСЦЬ

ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

ОСНОВНІ ДОКУМЕНТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ВІДНОСИНИ ДЕРЖАВИ ТА МСП:

- Конституція України,
- Господарський кодекс України,
- Цивільний кодекс України,
- Кодекс законів про працю,
- Податковий кодекс України,
- ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємств та громадських формувань» від 15.05.2003 №755,
- ЗУ «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №2012.

Державна підтримка надається суб'єктам малого і середнього підприємництва, які відповідають критеріям, встановленим частиною третьою ст. 55 Господарського кодексу України.

В Україні діє Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, затверджена розпорядженням КМУ від 24.05.2017 № 504-р.

МЕТА СТРАТЕГІЇ

створення сприятливих умов для відкриття, ведення, зростання потенціалу МСП. Документ передбачає спрощення різних процедур для МСП, лояльність, допомогу в разі виникнення проблем.

ДЖЕРЕЛА ПІДТРИМКИ МСП В УКРАЇНІ

ФІНАНСОВІ:

- міжнародна фінансова допомога,
- державні програми підтримки підприємництва,
- фінансування за допомогою кредитних спілок,
- схеми гарантування кредитів,
- векселі, факторинг, лізинг;

НЕФІНАНСОВІ:

- інформація щодо можливостей Європейської мережі підприємств та програми ЄС «Конкурентоспроможність підприємств малого і середнього бізнесу (COSME) (2014–2020)»,
- рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР

ХТО НАДАЄ ФІНАНСОВУ ДОПОМОГУ В УКРАЇНІ ?

- уповноважені органи у сфері розвитку МСП та інші органи виконавчої влади,
- органи місцевого самоврядування,
- Український фонд підтримки підприємства,
- інші загальнодержавні, регіональні та місцеві фонди підтримки підприємства (за допомогою розроблених для цього державних, регіональних та місцевих програм).

ЩО ВЖЕ ДІЄ ?

- Єдиний державний портал адміністративних послуг (poslugy.gov.ua),
- М-тест (аналог SME-test EU) – оцінка витрат та економічних вигод для МСП,
- принцип «Спочатку думай про мале»,
- Офіс розвитку МСП при Міністерстві економічного розвитку та торгівлі України, створений за підтримки ЄС.

МЕТА ОФІСУ РОЗВИТКУ МСП ?

- створення офіційного інформаційного ресурсу для МСП,
- допомога місцевим органам влади у створенні центрів підтримки підприємства на базі ЦНАПів, центрів зайнятості, агенцій регіонального розвитку.

В результаті МСП отримують суттєву фінансову (і не лише) підтримку як з боку держави, так і міжнародних інституцій. З розвитком процесів децентралізації зростає роль органів місцевого самоврядування. Можливості МСП збільшаться разом із поширенням практики отримання допомоги. Цьому сприятиме й одночасне спрощення адміністрування.

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ОТРИМАННЯ КРЕДИТІВ

КРЕДИТ

кошти й матеріальні цінності, що надаються у користування позичальнику на визначений строк та під відсоток.

Від організацій ЄС можна отримати пільгові кредити в середньому тривалістю до 5 років за зниженою на 25% відсотковою ставкою базисної ставки за кредитом.

ХТО НАДАЄ КРЕДИТИ ?

НУФ • НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД

Для промислових підприємств
ФОП – до 25 тис. євро;
мікро та малі підприємства – до 100 тис. євро;
середні підприємства – до 250 тис. євро.

до 60 місяців.

Для підприємств АПК
ММСП – до 100 тис. євро.

для поповнення обігових коштів – 36 місяців;
для придбання основних засобів – до 60 місяців.

<http://guf.gov.ua/uk>

ЄІБ • ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК

МСП – від 12,5 до 25 млн. євро
(в залежності від кількості працівників).

від 2 до 10 років.

Для фінансування інноваційних розробок ММСП
до 25 тис. євро.

до 24 місяців.

EU4BUSINESS. ПРОГРАМА ЄІБ «INITIATIVE EAST» – ДЛЯ МСП, ВИРОБНИЧО-ЗБУТОВИХ МЕРЕЖ В АГРОХАРЧОВІЙ ГАЛУЗІ

до 25 тис. євро

до 5 млн. євро

визначається індивідуально.

www.eib.org

ЄБРР – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

European Bank

Для МСП (оборот більше 1 млн. євро).
прості проекти – кредити до 300 тис. євро,
комплексні проекти – до 3 млн. євро.

www.eu4business.eu/uk/programme/kredytna-liniya-yebr-eu4business

EFSE – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОНД ДЛЯ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Для МСП
на довгострокові потреби – до 70% вартості проекту.
до 84 місяців.

для поповнення обігових коштів –
сума до 75% від розміру вартості сільськогосподарського циклу.

до 24 місяців.

www.efse.lu

ПРОГРАМА FARMER FINANCE

FMO

Для підприємств АПК,
які підвищують рівень життя МСП.

до 60 місяців.

www.fmo.nl/

KFW – НІМЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БАНК РОЗВИТКУ

KfW

Для фінансування програм розвитку
до 100 тис. євро.

до 5 років.

www.kfw.de

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

КРЕДИТ

МІКРО КРЕДИТ

ТЕРМІН ДІЇ ПОЗИКИ

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ГРАНТІВ

ГРАНТ

це грошові або інші засоби, які надаються фізичним, юридичним особам, громадським організаціям для виконання певних завдань чи реалізації цілей, які визначені в умовах надання гранту, сформульовані у цілісному проекті та описані у проектній заявці.

Розмір гранту для МСП від донорів ЄС коливається від 10 тис. до 3 млн. євро.

ХТО НАДАЄ ГРАНТИ ?

- ПРОГРАМА HORIZON 2020** **HORIZON 2020**

Для фінансування досліджень та інноваційних розробок до 50 тис. євро.

 6 місяців
- Для інноваційних проектів від 1 до 3 млн. євро (70% від фінансування).

 від 12 до 24 місяців.
- <https://eu-ua.org/horizon-2020>
- AGROCHALLENGE FOUNDATION**

Для інноваційних проектів в агросекторі до 25 тис. дол.

 визначається індивідуально.
- <https://facagro.com/>
- ЄБРР – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЙ І РОЗВИТКУ**

Компенсація вартості консультативних послуг для МСП від 10 тис. євро (до 50-75% вартості проекту) до 50 тис. євро (до 90% вартості проекту).

 визначається індивідуально.
- www.ebrd.com
- ПРОГРАМА FINTECC**

Для запровадження кліматичних технологій до 1 млн. євро (не більше 25% загальної суми інвестицій).

 визначається індивідуально.
- <http://fintecc.ebrd.com>

- ШВЕЙЦАРСЬКА АГЕНЦІЯ РОЗВИТКУ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА**

Для МСП від 100 до 250 тис. грн.

 до 12 місяців.
- www.eda.admin.ch
- ПРОГРАМА LIFE**

Для проектів, які захищають навколишнє середовище, клімат та природу

умови: МСП, які не в ЄС, мають знайти партнера зареєстрованого в країнах ЄС.

 заявку можна подавати щорічно.
- <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/life.htm>

Представники малого та середнього бізнесу України можуть використати європейські фінансові інструменти (у вигляді грантів та кредитів) як для стартового капіталу, так і для розширення вже існуючого бізнесу.

Алгоритм отримання грантів та кредитів – у наступних розділах.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- СУМА ГРАНТУ
- ТЕРМІН ДІЇ ПРОЕКТУ

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

це документи та масиви документів, представлені книгами та статтями, документами та базами даних, а також алгоритмами комп'ютерних програм тощо.

Інформаційні ресурси, надані організаціями ЄС, допомагають українським підприємцям знаходити партнерів, отримувати інформацію для полегшення ведення бізнесу.

ХТО НАДАЄ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

UOPENEU – ПРОЕКТ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄС В УКРАЇНІ

Інформація для МСП про перспективи та переваги запровадження ПВЗВТ та ведення власного бізнесу на ринках країн ЄС.

www.facebook.com/pg/uopeneu/about/?ref=page_internal

ITC – INTERNATIONAL TRADE CENTRE

Інформація для МСП щодо прямих іноземних інвестицій, державних закупівель, добровільних стандартів.

www.intracen.org/

PRACTICAL GUIDE TO DOING BUSINESS IN EUROPE

Інформація про ведення бізнесу в ЄС: від старту до пошуку фінансової допомоги для розвитку МСП. Можливість отримати консультації.

https://europa.eu/youreurope/business/index_en.htm

IP PRE-DIAGNOSTIC AND IMPROVING ACCESS TO PATENT PROTECTION FOR INNOVATIVE EU SMES

Інформація про доступ інноваційних підприємств до ринків країн ЄС, посилення захисту інтелектуальних активів МСП.

<https://ec.europa.eu/easme/en/cos-ip-2017-03-ip-pre-diagnostic-and-improving-access-patent-protection-innovative-eu-smes>

НАВЧАННЯ

це семінари, тренінги, навчальні та ознайомчі візити (до країн ЄС та в межах України), дистанційні курси, консультації тощо.

Організації ЄС пропонують навчання для підприємців, яким не вистачає знань у сфері агротехнологій, організаційних та фінансових питань.

ХТО ПРОПОНУЄ НАВЧАННЯ

SME TRADE ACADEMY ITC

Навчання з тематики розвитку підприємницьких вмінь та навичок. Форма – відео-уроки.

Особливості – для молодих підприємців, необхідно знати англійську мову.

<https://learning.intracen.org>

ГРАНТОВА ПРОГРАМА BUSINESS COMMUNITY SCHOOL

Навчання з тематики розвитку управлінських навичок, прийняття рішень щодо розвитку бізнесу. Форма – навчальні модулі.

<https://www.bc-school.com.ua/>

EU4BUSINESS – МЕРЕЖА ЦЕНТРІВ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ...

Навчання з тематики розвитку бізнесу. Форма – консультації, тренінги, семінари.

www.eu4business.eu/uk

INITIATIVE EAST

Навчання з тематики сприяння розвитку сільських районів з особливою увагою до розвитку агрохарчової виробничо-збутової мережі. Форма – консультації для мікропідприємств.

www.eu4business.eu/uk/programme/programa-initiative-east-v-ramkah-pvzvt

Уряди європейських держав щорічно надають гранти та стипендії іноземцям на навчання, вивчення мови, наукової діяльності тощо. Представники малого та середнього бізнесу України можуть скористатися низкою безкоштовних інформаційних ресурсів, створених за підтримки ЄС, а також пройти навчання, отримати фахові знання, що допоможуть їм у розвитку бізнесу.

ІННОВАЦІЇ

це результат системної діяльності, спрямованої на реалізацію досягнень науково-технічного прогресу, що сприяє кількісним та якісним змінам у внутрішньому середовищі підприємства, забезпечує підвищення ефективності та отримання конкурентних переваг.

Організаціями ЄС надається підтримка аграрним та агропромисловим підприємствам для запровадження інновацій в діяльності.

ЗАПОЧАТКУВАННЯ БІЗНЕСУ

створення підприємства, розробка ефективного бізнес-плану, підтримка новоствореного підприємства.

Підтримка надається майбутнім підприємцям для започаткування конкурентоздатного бізнесу.

ХТО ПІДТРИМУЄ ІННОВАЦІЇ ?

ЄІФ – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ФОНД
Для фінансування інноваційних досліджень і розробок до 25 тис. євро.

визначається індивідуально.

www.procreditbank.com.ua/business-clients/loans/loan-programmes/

ЄІБ – ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК
Для фінансування інноваційних розробок ММСП до 25 тис. євро.

до 24 місяців.

www.eib.org

NEFCO – ПІВНІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ФІНАНСОВА КОРПОРАЦІЯ
Для екологічних, енергоефективних та інноваційних сільськогосподарських проектів
Інвестиції – до 5 млн. євро (від 30 до 50% вартості проекту).

до 5 років.

www.nefco.org/, <https://www.ukrgasbank.com>

KFW – НІМЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БАНК РОЗВИТКУ
МСП для запровадження інновацій:
до 100 тис. євро.

до 5 років.

www.kfw.de

ХТО ПІДТРИМУЄ ЗАПОЧАТКУВАННЯ БІЗНЕСУ ?

START BUSINESS CHALLENGE – ДЕРЖАВНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ СЕРВІС
Інформація щодо документів для реєстрації бізнесу.

<https://sbc.regulation.gov.ua/>

NA-STARTE, СПІЛЬНОКОШТ «ВЕЛИКА ІДЕЯ» – КРАУДФАНДИНГОВІ ПЛАТФОРМИ
Можливість отримання коштів для фінансування стартапів.

<https://na-starte.com>, <https://biggggidea.com/projects>

Краудфандінг - це форма інвестування, заснована на співпраці людей, що добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило через Інтернет, аби підтримати зусилля інших людей або організацій.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

КРЕДИТ

ІНВЕСТИЦІЇ

ТЕРМІН ДІЇ ПОЗИКИ

ПОШУК ПАРТНЕРІВ

встановлення нових бізнес-зв'язків, участь у зустрічах з потенційними бізнес-партнерами, отримання відповідних контактів.

Підтримка надається представникам МСП для залучення потенційних покупців, інвесторів та партнерів, що особливо важливо для експортерів.

МОЛОДІ ПІДПРИЄМЦІ

підприємці віком до 35 років.

Підтримка надається молодим підприємцям, які бажають отримати нові знання, досвід, підвищити свій рівень кваліфікації.

ХТО СПРИЯЄ ПОШУКУ ПАРТНЕРІВ ?

COSME – ПРОГРАМА ЄС «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ» (COMPETITIVENESS OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES)

Надає допомогу у створенні сприятливих умов для партнерства, розвитку малого та середнього бізнесу.

<http://cosme.me.gov.ua/>

EEN – ЄВРОПЕЙСЬКА МЕРЕЖА ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМСТВ

Надає можливість пошуку потенційних покупців, інвесторів та партнерів, залучення сучасних технологій.

<https://een.ec.europa.eu/>

EU4BUSINESS – СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО: ГОТОВІ ДО ТОРГІВЛІ

Надає допомогу МСП в налагодженні контактів для виходу на європейський ринок.

www.eu4business.eu/uk/about

EUROPEAN CLUSTER COLLABORATION PLATFORM – ЄВРОПЕЙСЬКА ПЛАТФОРМА СПІВРОБІТНИЦТВА КЛАСТЕРІВ

Надає можливість пошуку партнерів серед організацій, кластерів та їх послуг.

www.clustercollaboration.eu

ХТО ПІДТРИМУЄ МОЛОДИХ ПІДПРИЄМЦІВ ?

EYE – ЕРАЗМУС ДЛЯ МОЛОДИХ ПІДПРИЄМЦІВ

Erasmus for Young Entrepreneurs

Навчання з тематики розвитку бізнесу. Форма – програми обміну досвідом між новими та досвідченими підприємцями

<http://smemap.eu4business.eu/knowledge/>

BUSINESS COMMUNITY SCHOOL

BUSINESS COMMUNITY SCHOOL

Супровід підприємців-початківців. Термін дії підтримки – один рік

www.bc-school.com.ua/

СТУДЕНТСЬКИЙ КРЕДИТ KFW

KFW

Освіта та навчання

Кредит – 650 євро/місяць, на 4 роки навчання.

Відсоткова ставка – 4,13%.

Термін дії позики – до 10 років.

www.kfw.de

Установами й організаціями ЄС та країн-членів надається підтримка ініціативним підприємцям у запровадженні інновацій, започаткуванні бізнесу, пошуку партнерів (зокрема й в країнах ЄС), навчанні, тощо. Існують окремі програми підтримки молодих підприємців, розвитку жіночого підприємництва тощо.

ПРИЧИНИ НЕВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

ПРИЧИНИ

це підстави, приводи для таких дій як недотримання стандартів щодо вимог донорських організацій, незнання або ж невміння користуватись фаховою консультативною підтримкою

ПРИЧИНИ

Відсутність знань з проектного менеджменту.
Невміння підготувати проектну заявку згідно вимог

ЩО ДОПОМОЖЕ УСУНУТИ ПРИЧИНУ?

Фахові консультанти, які мають досвід оформлення проектних заявок
Самоосвіта, тренінги та навчальні програми

Необізнаність щодо програм ЄС підтримки бізнесу

Просвітницькі та інформаційні зустрічі щодо програм ЄС для розвитку МСП

Непрозорість ведення бізнесу

Легальне та прозоре ведення підприємницької діяльності

Відсутність позитивної історії та портфоліо організації реципієнта

Портфоліо успішних проектів.
Унікальна ідея, яка зацікавить донора

Необхідність забезпечення сталості після завершення проекту

«Дорожня карта» реалізації проекту

Страх аудиторських перевірок

Усвідомлення, що зазвичай донор перевіряє фінансову діяльність МСП щодо використання грантових (кредитних) коштів. Психологічна підготовка до аудиту

МІФИ ЩОДО НЕВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

МІФИ

щодо європейських фінансових інструментів – хибні уявлення щодо практики функціонування системи міжнародної технічної допомоги та можливостей участі в ній

Наявність великої кількості міфів щодо можливостей застосування Європейської інструментів зумовлена в першу чергу браком інформації на локальному та регіональному рівнях. Часто процедура та формулювання умов подання заявок є надто складними для розуміння підприємців, які сприймають інформацію іншими категоріями. Для подолання цього бар'єру необхідні консультанти, які зможуть пояснити подекуди надскладну мову заявника конкурсу.

МІФ

Щоб отримати фінансову допомогу треба бути знайомим з донором

1

ЧОМУ ЦЕ МІФ?

Якість заявки та досвід заявника оцінюють незалежні експерти, тому знайомства тут ні до чого

Допомога надається тільки великим підприємствам з гарною кредитною або грантовою історією

2

Реалізовані успішні практики співпраці молодих підприємців та МСП доводять: можливість отримати допомогу є у всіх

Якщо не буде результату проекту, то всі гроші треба повернути

3

Фінансові зобов'язання, відповідальність перед донором/інвестором прописуються в грантовій угоді

Грантодавець вимагатиме перевірки фінансової документації, яка не стосується реалізації проекту

4

Аудит на стадії підписання контракту проводиться для проектів вартістю від 100 тис. євро

Грантодавець буде втручатися у ведення бізнесу, прийняття рішень

5

Координація зі сторони донора стосується лише проектних положень або ж фінансових зобов'язань в рамках конкретного проекту

Умови конкурсу непрозорі, переможці відомі заздалегідь

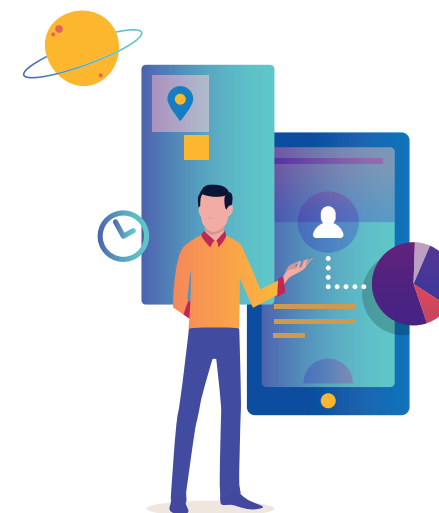
6

90% успіху – це відповідність умовам конкурсу, актуальність та правильність заповнення грантової пропозиції

Складно знайти місцевих партнерів, які захочуть співфінансувати проект

7

В Україні існують програми місцевого та регіонального розвитку, які можуть підтримати проект МСП
Співфінансування – це не тільки фінанси, це може бути обладнання та устаткування, трудові ресурси.

ЗАГРОЗИ

це фактори зниження спроможності та сталості підприємств малого та середнього бізнесу в агропромисловому секторі України.

A SAME:

- МСП доводиться конкурувати з агрохолдингами,
- диспаритет цін на готову продукцію та сировину (прибуток отримує переробник, посередник або торгова мережа),
- перевиробництво продукції певного виду, що спричиняє різке падіння цін та банкрутство МСП,
- нестабільність законодавчої та нормативно-правової бази.

МСП АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ не мають чітких довгострокових планів та стратегій, відповідно до постійно змінюваних ринкових умов.

Відсутність чітких правил гри призводить до великої кількості загроз та викликів.

ВИКЛИКИ

це фактори впливу, на які можна впливати шляхом вдосконалення роботи підприємства, через можливість до адаптації та впровадження нових управлінських та організаційних підходів.

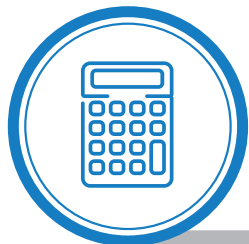

A SAME:

- вимоги українського та міжнародного ринків, споживачів щодо якості та безпечності виробленої продукції,
- кредитування,
- створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів,
- соціальна відповідальність,
- прозоре ведення підприємницької діяльності,
- вміння планувати діяльність підприємства (бізнес-план з якісними та кількісними показниками господарської діяльності),
- позитивна репутація підприємства, продукції.

СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ – підвищення компетенцій, вміння прогнозувати та реалістично оцінювати ситуацію. Широке залучення консультантів (дорадників) до оптимізації роботи підприємств, пошуку нових можливостей та диверсифікації розвитку.

ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ В РІЗНИХ ФОРМАХ – від отримання кредиту чи гранту для розвитку та модернізації підприємства до фінансування індивідуальних освітніх візитів тощо.

Співпраця з інституціями ЄС, фінансова або методично-консультативна допомога дає розуміння, що європейські інструменти розвитку бізнесу доступні, ефективні та прозорі.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДОПОМАГАЮТЬ НАБУВАТИ ПОЗИТИВНОГО ДОСВІДУ В ТАКИХ НАПРЯМКАХ:

- прозорість ведення бізнесу (планування, аналіз ключових показників ефективності, використання фінансових інструментів),
- залучення ресурсів для розвитку власного бізнесу,
- розуміння соціальної відповідальності бізнесу та вміння ефективно управляти інструментами взаємодії з громадським сектором,
- позитивна репутація, маркетинг та бенчмаркетинг,
- участь у місцевих, регіональних та державних програмах розвитку,
- новий досвід щодо ринків продукції та можливостей розвитку власного підприємства,
- можливість обміну досвідом та реплікації найкращих Європейських практик,
- налагодження нових партнерських відносин.

Українські малі та середні підприємства знаходяться лише на початку шляху використання європейських фінансових інструментів. Вітчизняному бізнесу потрібно багато чому навчитись, щоб відкрилися можливості, які доступні виробникам ЄС. Серед українських підприємців є успішні приклади, які переконують, що маючи бажання, волю та мету, прозорий бізнес може досягти гідних результатів.

ВИМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ НАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ – європейські організації вимагають як дотримання загальноприйнятих положень та критеріїв при зверненні за фінансовою підтримкою, так і можуть висувати додаткові спеціальні вимоги, що залежать від пріоритетів, програми діяльності європейської організації.

ВИМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ГРАНТОВИХ ЗАЯВОК

- відповідність критеріям грантоотримувача (наприклад, представляти громадську організацію, фізичну особу, ФОП, діяти в сільській місцевості тощо),
- чітке заповнення аплікаційної форми, додатків,
- наявність обов'язкових розділів (мета, завдання, ключові показники, план реалізації, результати тощо),
- сталість проекту,
- вплив на соціальні фактори,
- рівень охоплення бенефіціарів,
- економічний ефект.

ВИМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ЗАЯВОК НА ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ

- відповідність критеріям заявника (наприклад, бути резидентом України, суб'єктом підприємницької діяльності тощо),
- відповідність вимогам до МСП (див. розділ I),
- чітке заповнення форми-заявки, додатків,
- наявність та надання засновницьких та фінансових документів,
- надання банківських реквізитів, контактної інформації.

СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ:

- БІЗНЕС-ПЛАН
- ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ
- СПІВФІНАНСУВАННЯ (НАЯВНІСТЬ ВЛАСНИХ КОШТІВ, ЗАЛУЧЕНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТОЩО)
- ПОСВІДЧЕННЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ на ЗЕМЛЮ
- НАЯВНІСТЬ ГАРАНТІЙ або ЗАСТАВИ
- ГРАФІК ПОГАШЕННЯ КРЕДИТУ
- ДОГОВІР СТРАХУВАННЯ
- ТОЩО

СПЕЦИФІЧНІ ВИМОГИ ОКРЕМИХ ДОНОРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

- НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ У ВАЛЮТІ
- МІСЦЕ ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
- ПІДПИСАНІ УГОДИ З ОРГАНІЗАЦІЯМИ
- ДОВІДКИ ПРО РУХ КОШТІВ ЗА 12 МІСЯЦІВ
- ТОЩО

ВИМОГИ ДО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

- річний економічний ефект не менше 25% інвестиційних витрат,
- екологічний ефект,
- зменшення енергетичних витрат,
- модернізація застарілого обладнання.

Детальні вимоги європейських організацій для надання фінансової підтримки представлені на їх офіційних ресурсах в мережі Інтернет.

!!! Успіх в отриманні фінансової підтримки можливий лише за умови чіткого виконання всіх поставлених вимог.

ОТРИМАННЯ «ЄВРОПЕЙСЬКОГО» КРЕДИТУ

передбачає отримання грошей, наданих українським банком відповідно до українського законодавства за кошти зовнішніх (європейських) донорів з особливими умовами кредитування.

!!! Кожен банк має свою процедуру роботи з позичальниками та перелік необхідних документів або анкети, де вказується інформація про підприємця та проект.

ЯК ОТРИМАТИ «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ» КРЕДИТ ?

ЗБІР ТА АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ПОЗИЧАЛЬНИКА ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗА МЕТОДОМ «5 С», ЯКИЙ ПЕРЕВІРЯЄ

- ОСОБИСТІТЬ (CHARACTER),
- КАПІТАЛ (CAPITAL),
- ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ (CONDITIONS),
- ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ (CAPACITY),
- ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (COLLATERAL),

ЧОМУ ВІДМОВЛЯЮТЬ У КРЕДИТІ ?

- немає застави,
- високий рівень ризику,
- незадовільний фінансовий стан,
- низький попит на продукцію, яка має вироблятися,
- неможливість контролювати реалізацію проекту.

ДЕ ЗНАЙТИ ФАХОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ ?

- регіональні торгово-промислові палати,
- центри підтримки малого та середнього бізнесу,
- бізнес-інкубатори,
- центри розвитку місцевого самоврядування,
- громадські об'єднання,
- дорадчі служби.

Українські банки зацікавлені у розвитку програм кредитування МСП. Європейські фінансові організації дають можливість розширити спектр послуг в цій сфері. Представникам МСП для успішної економічної діяльності варто орієнтуватися у питаннях кредитування та відповідати вимогам, які перед ними ставлять кредитні установи.

ОТРИМАННЯ «ЄВРОПЕЙСЬКОГО» ГРАНТУ

передбачає, на відміну від кредиту, безповоротне отримання коштів від європейських організацій чи їх партнерів у національній або іноземній валюті для фінансування певного виду діяльності чи ініціатив, спрямованих на вирішення конкретних соціальних або ж економічних проблем.

!!! Пам'ятайте, що розподіл фінансової допомоги відбувається на конкурсній основі – це змагання серед багатьох учасників і у випадку невдачі потрібно не розчаровуватися, а подаватися на інші конкурси.

Кошти в рамках гранту можуть надаватися частинами (траншами) та обов'язково передбачають сувору звітність (змістовну та фінансову) за їх використання.

ЯК ОТРИМАТИ «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ» ГРАНТ

1
КРОК

Аналізуємо стратегію розвитку та визначаємо проблему

Визначаємо грантодавця, який може профінансувати проект

2
КРОК

3
КРОК

Готуємо проектну заявку відповідно до вимог фонду

Подаємо пакет документів грантодавцю

4
КРОК

5
КРОК

Чекаємо рішення конкурсної комісії

Якщо всі попередні етапи пройдені успішно, то реалізуємо проект

6
КРОК

ЯК ОЦІНЮЮТЬСЯ КОНКУРСНІ ЗАЯВКИ

- актуальність основної проблеми, її причини та наслідки,
- реалістичність загальної мети, цілей проекту та результатів,
- визначені бенефіціари проекту,
- визначені адекватні показники для оцінки результатів,
- планові витрати відповідають потребам,
- проект має довготривалий ефект,
- враховані ризики.

Щоб скористатися підтримкою фондів не обов'язково володіти навичками щодо написання заявки чи проектної пропозиції. Важливо знати про європейські інструменти підтримки, вміти виконувати вимоги та зобов'язання, які ставляться перед здобувачем такої допомоги, залучати фахівців, які допоможуть правильно оформити документи та дотриматись процедур донора щодо подачі кваліфікованої заявки.

УСПІШНІ ПРАКТИКИ

це реальні історії успіху від представників малого та середнього бізнесу, які пройшли шлях створення підприємства, отримання перших прибутків та виведення продукції на українські чи міжнародні ринки.

В даному розділі наводяться приклади розвитку МСП за допомогою залучення європейських інструментів підтримки.

ЧОМУ ВАЖЛИВО ВИВЧАТИ УСПІШНІ ПРАКТИКИ

ОТРИМАТИ НАТХНЕННЯ
ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВЛАСНИХ ІДЕЙ

ЗАЛУЧИТИ
УСПІШНИЙ ДОСВІД

ОТРИМАТИ ПОРАДИ
ВІД КОЛЕГ

УНИКНУТИ
МОЖЛИВИХ ПОМИЛОК

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ОБСЛУГОВУЮЧИЙ КООПЕРАТИВ «АГРОФРУТ»

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА:
Львівська область, село Романів.

НАПРЯМОК
ягідний кооператив.

РОБІТНИКІВ
від 5 до 50 осіб (в залежності від сезону).

НА ЯКИХ РИНКАХ МОЖНА ПРИДБАТИ ПРОДУКЦІЮ?
місцевих.

З ЯКИМ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ФОНДОМ, ГРАНТОВОЮ ПРОГРАМОЮ ОТРИМАЛИ ДОСВІД СПІВПРАЦІ?
Екосистем Фонд Данон, МБФ «Добробут» громад», PUM Netherlands senior experts, Latvijas lauku konsultaciju un izglitibas centrs.

ЯК СКОРИСТАЛИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ПІДТРИМКИ?
Закупили саджанці полуниці, дизельну насосну станцію, та систему крапельного зрошення (спільний проект Екосистем Фонду Данон та Хефер Інтернешенл); взяли участь у програмі обміну досвідом, та пошуком нових ринків збуту в Нідерландах (підтримка PUM Netherlands senior experts); пройшли курс навчання в Латвії на тему «Підвищення конкурентоспроможності малих і середніх підприємств в Україні шляхом зміцнення потенціалу сільських консультантів» та ін.

ЯК ЦЕ ВПЛИНУЛО НА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ?
Почали застосовувати сучасні технології, визначили вищі цілі, побачили шляхи їх досягнення, налагодили зв'язки з провідними фахівцями у галузі для подальшої співпраці.

ПОРАДИ ПОЧАТКІВЦЯМ:
не бійтеся брати на себе відповідальність, прислухайтесь до всіх порад, але не завжди слідуйте їм, вірте у успіх того, що робите, наберіться терпіння, шукайте однодумців у команду.

КРОХМАЛЬНИЙ ЗАВОД «ВИМАЛ»

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА:
місто Чернігів.

НАПРЯМОК
виробництво картопляного крохмалю та продуктів з крохмалю.

РОБІТНИКІВ
130 осіб.

НА ЯКИХ РИНКАХ МОЖНА ПРИДБАТИ ПРОДУКЦІЮ?
Німеччина, Нідерланди, Чехія, Польща, Литва, Білорусь, Казахстан, Узбекистан, Таїланд, Китайська Народна Республіка, Румунія, Болгарія, Молдова та інші – всього більше 25 країн.

З ЯКИМ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ФОНДОМ, ГРАНТОВОЮ ПРОГРАМОЮ ОТРИМАЛИ ДОСВІД СПІВПРАЦІ?
ЄБРР, Німецько-Український Фонд (через банк-партнер – Кредобанк).

ЯК СКОРИСТАЛИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ПІДТРИМКИ?
Отримали грант на розвиток бізнесу у вигляді 50% компенсації вартості послуг консалтингу (бізнес-планування (за підтримки ЄБРР); взяли кредит на будівництво нового сучасного заводу по виробництву крохмалю, що дало змогу збільшити виробничі потужності підприємства в 10 раз (в рамках програми Німецько-Українського Фонду через банк-партнер – Кредобанк).

ЯК ЦЕ ВПЛИНУЛО НА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ?
професійний і якісний бізнес-план дав змогу отримати кредит на вигідних умовах на розвиток підприємства. Новий завод здатний переробляти більше тисячі тон картоплі на добу та стане одним з найбільших підприємств такого профілю в Україні і Європі.

ПОРАДИ ПОЧАТКІВЦЯМ:
наполегливо працювати і бути порядними

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКОФРУТС»

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА:
Тернопільська область, село Лосятин.

НАПРЯМОК
виращування ягід, полуниці та малини.

РОБІТНИКІВ
від 5 до 50 осіб (в залежності від сезону).

НА ЯКИХ РИНКАХ МОЖНА ПРИДБАТИ ПРОДУКЦІЮ?
Україна, Польща, Нідерланди.

З ЯКИМ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ФОНДОМ, ГРАНТОВОЮ ПРОГРАМОЮ ОТРИМАЛИ ДОСВІД СПІВПРАЦІ?
Екосистем Фонд Данон.

ЯК СКОРИСТАЛИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ПІДТРИМКИ?
Закупили саджанці полуниці, техніку для обробітку ґрунту, побудували камеру охолодження (спільний проект Екосистем Фонду Данон та Хефер Інтернешенл).

ЯК ЦЕ ВПЛИНУЛО НА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ?
Надало вагомий поштовх для розвитку підприємства та кооперативу, виращування біля 250 тонн полуниці за рік, створення робочих місць. З 2018 року підприємство експортує продукцію, завдяки її високій якості.

ПОРАДИ ПОЧАТКІВЦЯМ:
пробуйте, подавайте проекти і ніколи не розчаровуйтеся, навіть при відмові.

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «АГРО-ЛЮКС»

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА:

Чернігівська область, село Тарасівка.

НАПРЯМОК

виробництво якісних екологічно-чистих продуктів харчування.

РОБІТНИКІВ

10 осіб.

НА ЯКИХ РИНКАХ МОЖНА ПРИДБАТИ ПРОДУКЦІЮ?

Україна.

З ЯКИМ ЄВРОПЕЙСЬКИМ ФОНДОМ, ГРАНТОВОЮ ПРОГРАМОЮ ОТРИМАЛИ ДОСВІД СПІВПРАЦІ?

Міністерство іноземних справ Латвії, Латвійський центр сільських консультацій і освіти.

ЯК СКОРИСТАЛИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ ПІДТРИМКИ?

Пройшли навчання, обмін кращими практиками ведення агробізнесу в країнах ЄС (Латвійсько-український проект), отримали рекомендації досвідчених спеціалістів Латвійського центру сільських консультацій і освіти, які під час візиту до господарства надали ряд рекомендацій щодо комфортного утримання молочних корів, ветеринарного нагляду та гігієни доїння, профілактики маститів.

ЯК ЦЕ ВПЛИНУЛО НА ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ?

Стали більш професійно підходити до вирішення нагальних питань на фермі; збільшили кількість виробленого молока та підвищили його якість.

ПОРАДИ ПОЧАТКІВЦЯМ:

використовувати всі можливості для навчання – стукати в усі двері; запрошувати до себе в господарство професіоналів, які на місці дадуть цінні поради; впроваджувати отриманий досвід у власному бізнесі.

Для отримання кредиту або гранту для реалізації проекту не потрібно бути великим підприємством, знаходитися у місті або бути дуже відомим.

Як розповідають представники МСП у своїх історіях, найголовніше, щоб ідея підприємця відповідала пріоритетам фондів або грантодавців. В результаті виграють всі.

САЙТИ ДЛЯ ПОШУКУ ГРАНТІВ

РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР «ГУРТ»
<https://gurt.org.ua>

КЛУБ СТАЛОГО БІЗНЕСУ
<https://sbiz.club/>

ВЕЛИКАІДЕЯ
<https://biggggidea.com>

ГРОМАДСЬКИЙ ПРОСТІР
<https://www.prostir.ua/>

UNISTUDY
<http://unistudy.org.ua/>

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ РЕСУРСИ ДЛЯ АГРАРІЇВ

<https://www.growhow.in.ua/>
[Як вирощувати] – онлайн-журнал про вирощування, управління та агробізнес

<https://agroday.com.ua/>
електронне видання про вітчизняний та міжнародний аграрний бізнес

<https://balance.ua/publishing/balans-agro>
видання «Баланс-Агро» для бухгалтерів, керівників та юристів агропромислового сектору

<https://latifundist.com/>
сайт про агробізнес

<https://agronews.ua/>
інформаційне агентство, на якому розміщуються повідомлення та аналітика про головні події аграрного бізнесу

<http://agro-business.com.ua/>
сайт інформаційно-аналітичного видання (газети) «Агробізнес сьогодні»

<https://agropro.club/>
сайт журналу «АгроPRO», який спеціалізується на питаннях аграрної політики, економіки, оподаткування та права

<https://landlord.ua/>
сайт журналу «Landlord», на якому розміщується інформація про актуальну експертизу, історії успіху, огляди та рейтинги, а також аналітика та рекомендації щодо розвитку агробізнесу

<http://www.agrotimes.net>
діловий аграрний інтернет-ресурс

<https://pro-of.com.ua/>
сайт журналу «Овочі та фрукти» для фермерів, дачників та власників присадибних ділянок

<https://zernotorg.ua/>
сучасна платформа для комунікації великих зернових підприємств та фермерів

<https://selo.ua>

сільськогосподарський сайт оголошень України

<http://www.agroperspectiva.com>

сайт Центру «АГРО ПЕРСПЕКТИВА»

(інформаційно-аналітичний центр з питань аграрного та хімічного бізнесу)

<https://www.agronavigator.net>

сайт журналу «Агронавігатор» (про овочівництво та садівництво)

<https://www.zerno-ua.com>

сайт видання «Зерно»

(журнал про сільське господарство та агропромисловців)

<http://www.a7d.com.ua/>

сайт всеукраїнського інформаційно-аналітичного

журналу «Аграрний тиждень України»

<https://agrarii-razom.com.ua/>

інформаційно-аналітична система «Аграрії разом»

<https://kurkul.com/>

сайт для фермерів

ПІДТРИМКА МСП НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

(НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)*

Департамент економічного розвитку Чернігівської ОДА

<http://economy.cg.gov.ua>

Телефон: (0462)675-739

Агенція регіонального розвитку Чернігівської області

<http://www.facebook.com/rda.cn.ua>

Телефон: (095)785-37-15

Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області

<http://rfpp.cn.ua>

Телефон: (0462) 651-512, +38(067)440-22-25

Чернігівська регіональна торгово-промислова палата

<http://chamber.cn.ua>

Телефон: (0462)604-330

Центр розвитку малого та середнього бізнесу ГО «Сяйво Сіверщини»

<https://www.facebook.com/groups/366384140445599>

Телефон: (0462)97-44-90

*Подібні установи та організації існують і в інших регіонах України

БАНКИ-ПАРТНЕРИ

ЗАДІЯНІ В ПРОГРАМАХ НУФ ТА ЄІБ

Ощадбанк (НУФ, ЄІБ)

<https://www.oschadbank.ua>

Телефон: 0(800)210-800

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Малий та середній бізнес ➔ від міжнародних установ

<https://www.oschadbank.ua/ua/business/finansuvannya-biznesu>

Мегабанк (НУФ, ЄІБ)

<https://www.megabank.ua/>

Телефон: 0(800)504-400

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Корпоративним клієнтам ➔ Кредити ➔ Спільна з ЄІБ програма

<https://www.megabank.ua/corporate/credits/eib>

Укргазбанк (НУФ, ЄІБ)

<http://www.ukrgasbank.com>

Телефон: 0(800)309-000

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Малому та середньому бізнесу ➔ Кредитування

<http://www.ukrgasbank.com/ukr/sme/credit/prbpsm/>

ПроКредит Банк (НУФ, ЄІБ)

<https://www.procreditbank.com.ua/>

Телефон: 0(800)500-990

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Бізнес клієнти ➔ Кредити ➔ Програми кредитування

<https://www.procreditbank.com.ua/business-clients/loans/loan-programmes/>

Райффайзен Банк Аваль (ЄІБ)

<https://www.aval.ua>

Телефон: 0(800)500-500

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Корпоративним клієнтам ➔ Фінансування бізнесу ➔ Програма кредитування

<https://www.aval.ua/corporate/finbizn/suppeib>

АТ «Укресімбанк» (ЄІБ)

<https://www.eximb.com>

Телефон: 0(800)504-450

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Малому та середньому бізнесу ➔ Кредитування

<https://www.eximb.com/ukr/sme/loans/eib>

Кредобанк (НУФ)

<https://www.kredobank.com.ua/>

Телефон: 0(800)500-850

ПЕРЕХІД: Головна ➔ Малому та середньому бізнесу ➔ Кредити

https://www.kredobank.com.ua/for_small_business/credit_service.html

БАКУН ЮРІЙ

директор Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України,
кандидат сільськогосподарських наук

+38 (098) 927-95-54

y_bakun@ukr.net

БОЙКО ВОЛОДИМИР

директор Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, кандидат історичних наук

+38 (067) 797-99-46, (0462) 676-052

volodimir.boyko@gmail.com

ОЛЕКСЕНКО РИММА

голова ГО «Центр сприяння розвитку громад»,
дорадник з питань розвитку сільських територій та проектного менеджменту

+38 (050) 627-10-96

r.oleksenko2014@gmail.com

СЕЛІННИЙ МИХАЙЛО

завідувач кафедри аграрних технологій та лісового господарства
Чернігівського національного технологічного університету,
кандидат економічних наук

+38 (050) 465-06-29

selm@meta.ua

ХОБОТНЯ СЕРГІЙ

директор Агенції регіонального розвитку
Чернігівської області

+38 (095) 785-37-15

sergeyhob@gmail.com

ЧАБАК ЛЮДМИЛА

директор проектів Сіверського інституту регіональних досліджень,
кандидат філософських наук

+38 (066) 978-34-11

chabakluda@gmail.com

Окремі думки, представлені в брошурі, є особистою позицією авторів і необов'язково відображають точку зору Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження».

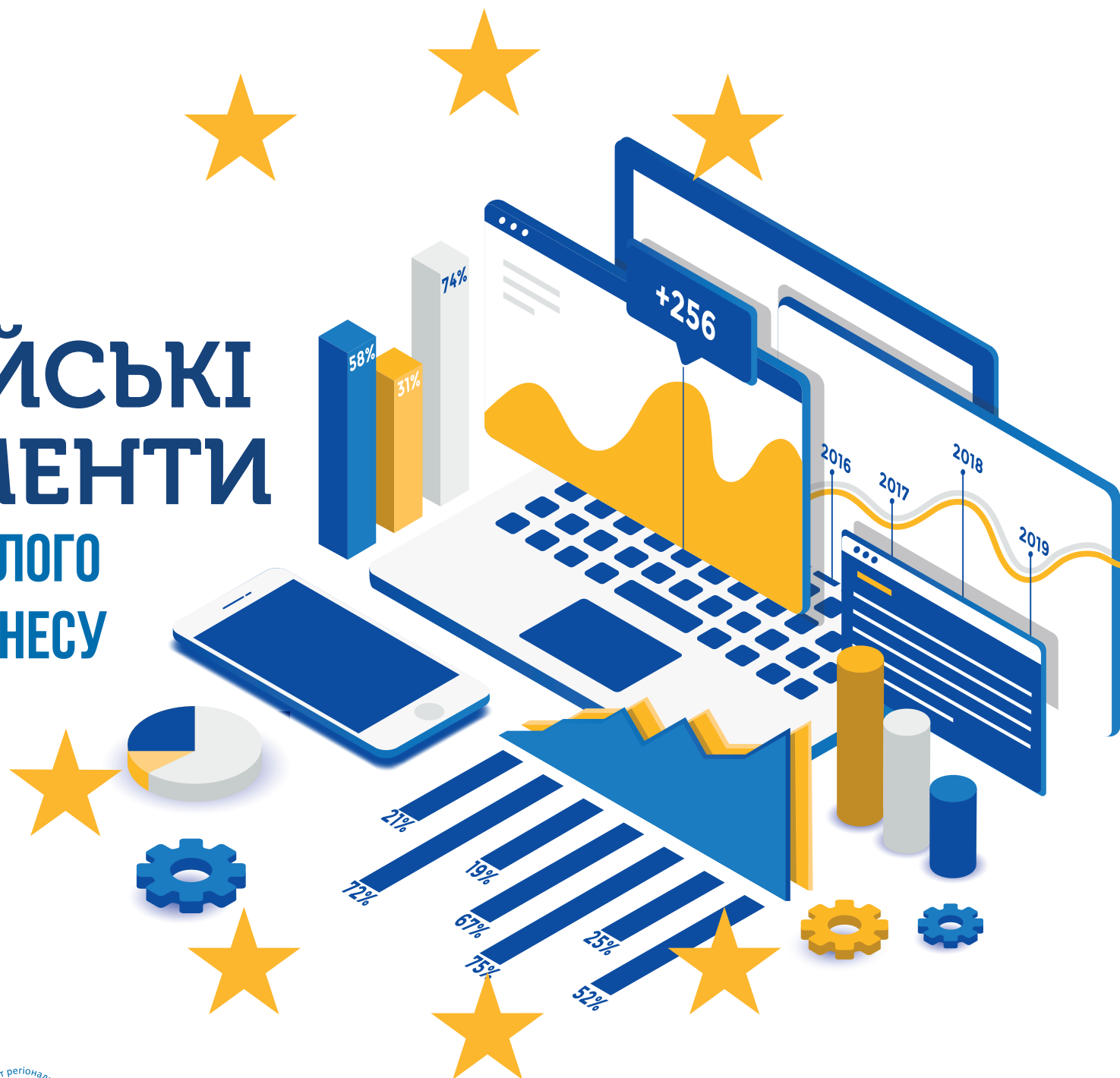

редактор
ОКСАНА СТЕЛЬМАХ

коректор
ДМИТРО КАЗІМІРОВ

ЄВРОПЕЙСЬКІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Громадська
Синергія

УКРАЇНЬКА СТОРОНА
ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС

НАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА
Форуму громадянського суспільства
СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА